

Erdésztechnikus-képzés, -foglalkoztatás

Az Erdészeti Lapok októberi számában jelent meg Lett Béla–Stark Magdolna–Horváth Sándor írása az erdésztechnikusok foglalkoztatási helyzetéről és karrierlehetőségeiről.

A szerzők szerint ma az állami erdőgazdálkodásban 1065 kerületvezető erdész, erdész, segéderdész (FEOR 3125), és (FEOR 6211) tevékenykedik. Az erdészeti kivitelező vállalkozásokat 600 erdésztechnikus irányítja, amelyek további 1000–1200 erdésztechnikust foglalkoztatnak, bár ezek között többen mellékállásban végzik a munkájukat. Mindez azt jelenti, hogy mintegy 2800–3000 erdésztechnikus tevékenykedik a magyar erdőgazdálkodásban.

Kézenfekvő tehát, hogy áttekintsük ennek a szakembergárdának az utánpótlását jelentő középfokú szakképzés helyzetét.

Az erdésztechnikus-képzésről dr. *Folcz Tóbiás* már az év elején írt egy átfogó cikket. Én a képzés jelenlegi állapotával és annak elemzésével szeretnék foglalkozni.

Szaktanácsadói mivoltomból következően teljes rálátásom van az ország erdészeti és vadászati szakképzésére.

Valamennyien tudjuk, hogy a középfokú szakemberképzés ebben a szakmában az eszköz- és költségigényes képzések közé tartozik. Tradícióiból eredően nemcsak a képzés, hanem a szakmára nevelés is kiemelt feladata az iskoláknak.

Ma Magyarországon négy iskola tekinthető ezen a téren tradíciókkal bíró intézménynek. A két legrégebbi a soproni és a szegedi technikum. Ide sorolható még a barcsi és a mátrafüredi iskola, amely utóbbi az egyedüli az országban, amely erdészeti szakképzés céljára jött létre.

Sokáig ezek az iskolák gondoskodtak a középfokú szakember-utánpótlásról, és a beiskolázások során megfelelő meritési arányból válogathattak. Ennek eredménye, hogy az erdőgazdaságoknál ezekből az iskolákból kikerült tanulók látják el a szakmai feladatokat.

A mezőgazdasági iskolákat elért válságos időszak és a fejkvóta szerinti finanszírozás több intézményt és fenntartót készítetett arra, hogy tanulót vonzó képzéseket indítson és így jusson elegendő diákhoz és finanszírozási lehetőséghez.

Ebben a körben számos esetben az erdésztechnikus-képzés is megjelent.

Tudvalévő, hogy ma elegendő egy fenntartó döntése ahhoz, hogy bármilyen képzés elindulhasson.

Sajnos ma nincs lehetőség arra, hogy a szakképesítésért felelős miniszter szakmai szempontok, személyi és tárgyi feltételek alapján, azok hiányossága esetén megakadályozza a képzés indítását.

Sok esetben a minisztérium és annak háttérintézménye, a Vidékfejlesztési, Képzési és Szaktanácsadási Intézet már csak akkor értesül egy agrárképzés indításáról, amikor az intézmény a záróvizsga központi tételeiért jelentkezik.

Ezzel a jelenséggel találkozhatunk az erdésztechnikus-képzésben is. Ma az említett négy iskolán kívül erdésztechnikus-képzés folyik Mátészalkán, Hajdúböszörményben, Nyíregyházán, Szőcsénypusztán és tanfolyamos formában Csongrádon. Szakmai alapozó és előkészítő évfolyamok vannak Pápán, Székesfehérváron, és meghirdették a képzést Egerben.

Természetesen én nem kárhoztatom ezeket a fenntartókat és intézményeket, mert mindenkinek elemi érdeke a túlélés – jogszabályok adta kereteik közötti – keresése. A ma is jól csengő erdészeti és vadászati képzés ígéretével tanulóhoz lehet jutni. Ennek etikai vonatkozásait nem kívánom boncolgatni, de nézzük meg a hatásait.

2012-ben 233 nappali tagozatos és 78 levelező képzésben résztvevő végzős tanuló fog vizsgázni ezekben az iskolákban. Az újonnan képzést indító iskolák feltételei össze sem hasonlíthatók a tradíciókkal bíró iskolákéval. Hiányzik az a hagyományteremtő és -őrző légkör, amely erre a szakmára nemcsak szakmailag, hanem emberileg is felkészíti a tanulókat. Néhány esetben még szakképző évfolyam indítását sem tervezik, csak az érettségig tartják ott a tanulót, aztán ha erdésztechnikus akar lenni, jelentkezzen Sopronba, Szegedre vagy Barcsra. A szakma sem fogadja el a hiányosan felkészített, gyenge szakmai eredményt felmutató végzetteket.

Ez a folyamat azt eredményezi, hogy kevesebb a jelentkező a tradíciókkal rendelkező iskolákba. Azzal a jelszóval, hogy a gyerekeknek ne kelljen sokat utaznia, olyan képzést kap, amely erősen megkérdőjelezhető, tehát csalódások várnak rá. Az évente végzettek száma meghaladja a 300-at, ami indokolatlanul

nagy, és elhelyezkedési nehézségeket jelent. A feleslegesen nagy létszám képzésére fordított pénz elvész.

Ma ez a helyzet az erdésztechnikus-képzés terén és ennek szabályozása komoly feladata a szakképzés irányítóinak. Kimondható nyíltan és felelősséggel, hogy a végzettek számának és a foglalkoztatás adatainak ismeretében jelenleg az erdésztechnikusok esetében jelentős túlképzés van az országban. Az, hogy még nincs sok regisztrált munkanélküli erdésztechnikus, annak köszönhető, hogy a képzés és nevelés hatására olyan fiatalok kerülnek ki, elsősorban a tradicionális iskolákból, akik más területekre kerülve is megállják a helyüket.

Véleményem szerint el kell érni, hogy a szakmák indítását megelőzően ellenőrizhető legyen az intézményekben a személyi és tárgyi feltételek megléte. Ne legyen elegendő egy önkormányzati fenntartói döntés, hanem legyen szakképesítésért felelős miniszter engedélyéhez kötött a szakindítás.

A demográfiai adatok ismeretében elkerülhetetlen lesz az intézményhálózat racionalizálása. Fontos szempont, hogy a racionalizálás szakmai szempontok szerint történjen és ne fűnyíró elv vagy politikai megfontolás tárgya legyen.

Az idősebbek még emlékezhetnek arra, hogy a szakképzés minisztériumhoz tartozása idején hozzáértő szakemberek ismerték és segítették az agrárszakképzést. Ez a szellemi kapacitás ma is megvan, csak meg kell teremteni a szakmai szempontok szerinti irányítás személyi és tárgyi feltételeit. Csak remélni lehet, hogy a szakképzés átszervezése során az agrárszakképzés területén nem esnek áldozatul komoly múlttal, eredményes jelennel, elkötelezett tantestülettel bíró intézmények.

Fontos lenne egy nyelven beszélni. Olyan szakmai irányítás szükséges, amelyik képes közvetíteni a gazdálkodó szervezetek elvárásait és a szakképzés igényeit. Sajnos ebben a pillanatban ennek a közös nyelvnek nem látom a szakavatott hatósági döntéshozóit. Közszóban a szakképzési törvény, számos aggodalomra okot adó változtatással, amelyről majd akkor derülnek ki a hiányosságok, amikor aprópénzre kell váltani.

Dr. Rónai Ferenc
igazgató, VM VKSZI szaktanácsadó